

[Domov](#) > ... > [Vaše Pravice](#) > [Temeljne Pravice](#) > [Podjetništvo In Človekove Pravice](#) > [Latvia](#)

Podjetništvo in človekove pravice

Vsebino zagotavlja

Latvija

Latvija

1. Kakšno sodno varstvo imam v vaši državi kot žrtev kršitve človekovih pravic, ki jo je zagrešila gospodarska družba? Ali to varstvo vključuje odškodnino?

V skladu s [členom 1\(1\) zakona o civilnem postopku](#) ima vsaka fizična in pravna oseba pravico do sodnega varstva državljanских pravic ali pravnih interesov, ki so ji bili kršeni ali izpodbijani. Če posameznik meni, da je bil žrtev kršitev človekovih pravic, povezanih s poslovanjem, zaradi katerih so kršene njegove državljanske pravice, lahko vloži civilno tožbo pri sodišču s splošno pristojnostjo.

V skladu s členom 1635 [civilnega zakonika](#) ima žrtev na podlagi vsake kršitve pravic, vsakega protipravnega ravnanja kot takega, ki ima za posledico škodo (tudi nematerialno škodo), pravico zahtevati odškodnino od storilca, če mu je mogoče dokazati krivdo za tako ravnanje. Nematerialna škoda označuje fizično ali duševno trpljenje, povzročeno zaradi kršitve nematerialnih pravic ali nematerialnih koristi žrtve, ki je posledica protipravnih ravnanj. Višino odškodnine za nematerialno škodo določi sodišče po lastni presoji, pri čemer upošteva resnost in posledice nematerialne škode. Če se protipravno ravnanje izrazi kot kaznivo dejanje zoper življenje, zdravje, moralnost, spolno nedotakljivost, svobodo, čast ali spoštovanje posameznika ali zoper družino ali mladoletnika, se domneva, da je žrtev zaradi takega ravnanja utrpela nematerialno škodo. V drugih primerih mora žrtev nematerialno škodo dokazati. Ravnanje je treba v tem primeru razumeti v širšem smislu, tako da ne vključuje le ravnanja, temveč tudi neukrepanje, tj. opustitev ravnanja.

2. Ali v vaši državi obstajajo posebna pravila za hude kršitve človekovih pravic? Ali se ta pravila uporabljajo za kazniva dejanja zoper okolje ali hude oblike izkoriščanja delovne sile?

Odškodninska odgovornost za protipravna ravnanja, določena v civilnem zakoniku, zajema vsako kršitev pravic in kaznivo dejanje, vključno s hudo kršitvijo človekovih pravic.

3. Sem žrtev kršitve človekovih pravic zaradi dejavnosti evropske nadnacionalne gospodarske družbe zunaj Evropske unije. Ali imam dostop do sodnega varstva v vaši državi, če nisem državljan EU ali ne živim v EU? Kakšni so pogoji za uveljavljanje pravnih sredstev zaradi kršitve mojih pravic? Kje lahko dobim dodatne informacije?

Če niti toženec niti tožnik nimata prebivališča ali pravnega naslova v Latviji in če se kršitev ni zgodila v Latviji, latvijska sodišča po vsej verjetnosti ne bodo pristojna za obravnavo civilne tožbe.

4. Ali lahko varuh človekovih pravic, organi za enakost ali nacionalne institucije za človekove pravice podpirajo žrtve kršitev človekovih pravic, ki so jih zagrešile evropske nadnacionalne gospodarske družbe zunaj Evropske unije? Ali lahko ti organi preučijo moj primer, če nisem državljan EU ali ne živim v EU? Ali v vaši državi obstajajo druge javne službe (kot je inšpektorat za delo ali varstvo okolja), ki lahko preučijo moj primer? Kje lahko dobim informacije o svojih pravicah?

Varuh človekovih pravic v Latviji se imenuje [tiesībsargs](#). Varuh človekovih pravic deluje v skladu s ciljem, določenim v [zakonu o varuhu človekovih pravic](#), tj. spodbujati varstvo človekovih pravic in zagotavljati, da se javna oblast izvršuje na zakonit in primeren način ter v skladu z načelom dobrega upravljanja.

Varuh človekovih pravic je lahko v reševanje vprašanj vključen le, kadar državni upravni organi kršijo človekove pravice posameznika, določene v ustavi (*Satversme*) Republike Latvije in mednarodnih listinah na področju človekovih pravic, v okviru odločanja ali, v primeru zakonodajnega organa, sprejemanja zakonodajnega akta. V okviru izvrševanja pooblastil varuha človekovih pravic organ pomeni vladni upravni organ ali lokalni upravni organ ali njegove uradnike in osebe, ki opravljajo naloge, za katere jih je pooblastila državna uprava.

V primerih, ko je posameznik žrtev kršitve načela prepovedi diskriminacije, lahko varuh človekovih pravic poda oceno in priporočila tudi pravnim in fizičnim osebam, za katere se uporablja zasebno pravo.

Vendar pooblastila varuha človekovih pravic ne veljajo za ocenjevanje dejanj evropskih nadnacionalnih gospodarskih družb zunaj EU.

Nadzor nad ravnanjem podjetij in spremljanje njihovega ravnanja v zvezi z delovnimi razmerji spadata v pristojnost [državnega inšpektorata za delo](#).

Ravnanje podjetij na področju okolja nadzoruje [državna služba za okolje](#), ki je odgovorna za spremljanje skladnosti z zakonodajo na področju varstva okolja, radiološke zaščite in jedrske varnosti, pa tudi izkoriščanja naravnih virov.

Če posameznik tožbo zaradi protipravnega dejanja pri organu vloži pomotoma, tj. ne ve, da zadevni organ ni pristojen, da obravnava zadevo iz posameznikove tožbe, mora organ posameznika v skladu z določbami zakona o vlogah obvestiti o organu, pristojnem za zadevo, ali tožbo po potrebi odstopiti organu, pristojnemu za proučitev tožbe.

Zato je treba opozoriti, da je institucija varuha človekovih pravic mehanizem za alternativno reševanje sporov za varstvo kršenih človekovih pravic, ki temelji na osebni avtoriteti varuha človekovih pravic, saj priporočila varuha človekovih pravic niso pravno zavezujoča. Pritožba pri varuhu človekovih pravic se ne šteje za začetek pritožbenega postopka, stranke v postopku pa morajo upoštevati, da se s tako pritožbo ne prekine niti veljavnost upravnega predpisa niti rok za pritožbo. Vendar je naloga varuha človekovih pravic spodbujanje ozaveščenosti in razumevanja javnosti o človekovih pravicah, mehanizmih za njihovo varstvo in delu varuha človekovih pravic. Zato lahko varuh človekovih pravic posamezniku svetuje glede mehanizmov za varstvo kršenih pravic v vsakem posameznem primeru.

Vsak posameznik, ki meni, da so mu bile kršene človekove pravice, se lahko ne glede na svoje državljanstvo pritoži pri varuhu človekovih pravic.

5. Ali vaša država evropskim nadnacionalnim gospodarskim družbam nalaga obveznost, da vzpostavijo pritožbene mehanizme ali storitve mediacije za kršitve, ki so posledica njihovih poslovnih dejavnosti? Ali se te

obveznosti uporabljajo tudi za kršitve, ki so se zgodile zunaj Evropske unije? Kdo je pristojen za spremljanje teh dejavnosti v vaši državi? Ali so na voljo javna poročila z informacijami o delovanju sistema pritožbenih mehanizmov in storitev mediacije?

Ni informacij o zakonodajnih aktih, ki bi evropskim nadnacionalnim gospodarskim družbam nalagali obveznosti, da vzpostavijo pritožbene mehanizme ali storitve mediacije za kršitve, ki so posledica njihovih poslovnih dejavnosti.

6. Ali imam posebne pravice, če sem ranljiva žrtev, ki išče pravno varstvo zaradi kršitve človekovih pravic, ki jo je zagrešila gospodarska družba? Ali imam možnost dostopa do pravne pomoči in pod katerimi pogoji? Kateri stroški bodo kriti s pravno pomočjo? Ali imam dostop do pravne pomoči pod enakimi pogoji, tudi če nisem državljan EU ali ne živim v EU?

Upravičenost do pravne pomoči, ki jo financira država, je odvisna od vrste zadeve in posameznikovega statusa. Pravna pomoč vključuje pravno posvetovanje, pripravo procesnih aktov za sodišče in pravno pomoč na sodni obravnavi. Posameznik, ki je stranka v civilni zadevi, je oproščen sodnih stroškov, ki se plačajo v nacionalni proračun, sodišče pa mora zagotoviti prevajalske storitve, ki jih financira država, če posameznik ne govori jezika postopka.

V civilnih zadevah (z izjemami, navedenimi v zakonu) in v upravnih zadevah, v katerih se izpodbija odločba družinskega sodišča v zvezi z varstvom pravic in zakonitih interesov otroka, ima posameznik, ki zakonito prebiva v Latviji, pravico do pravne pomoči, če je pri socialnih službah lokalne uprave pridobil status osebe z nizkimi dohodki ali osebe v stiski ali če je v posebnem položaju, tj. se je nepričakovano in iz razlogov, na katere nima vpliva, znašel v takih okoliščinah in takem finančnem položaju, da ne more zagotoviti varstva svojih pravic, ali če je posameznik v celoti odvisen od države ali lokalne uprave.

Posameznik, ki prebiva v državi članici EU, ima pravico do pravne pomoči v čezmejnih sporih v civilnih zadevah, če zaradi svojih posebnih okoliščin in ravni dohodka ne more varovati svojih pravic.

Drugi posamezniki (vključno s posamezniki, ki prebivajo zunaj EU) imajo pravico do pravne pomoči v skladu z mednarodnimi zavezami Latvije ter če zaradi svojih posebnih okoliščin in ravni dohodkov ne morejo varovati svojih pravic.

V civilnih zadevah, ki jih posamezniki vložijo sami ali s pomočjo odvetnika (tj. civilne zadeve v pristojnosti sodišča za gospodarske zadeve, ki izhajajo iz pogodbenega prava, če znesek tožbenega zahtevka presega 150 000 EUR, in zadeve, v katerih se obravnava varstvo poslovnih skrivnosti pred nezakonito pridobitvijo, uporabo ali razkritjem), je posameznik upravičen do pravne pomoči, če njegov dohodek ne presega minimalne mesečne plače v Latviji, če je upravičen do prejemanja pravne pomoči zaradi svojega finančnega položaja in če je plačal pristojbino za zagotavljanje pravne pomoči.

Pravno pomoč v upravnih zadevah odobri sodišče (sodnik) na prošnjo posameznika, pri čemer upošteva zapletenost zadeve in finančni položaj posameznika.

Pravno pomoč v kazenskih postopkih odobri stranka, ki začne postopek (preiskovalec, tožilec ali sodnik). Pravna pomoč se zagotovi na prošnjo posameznikov, upravičenih do obrambe, in žrtvam v primerih, določenih z zakonom.

Dodatne informacije so na voljo na spletišču sodne uprave:

- [Infografika – Pravna pomoč, ki jo zagotavlja država v različnih vrstah zadev \(LV\)](#)
- [Informacije – Pravna pomoč, ki jo zagotovi država \(EN\)](#)
- [Pregled – Pravna pomoč, ki jo zagotavlja država \(EN\)](#)
- [Pravna pomoč v čezmejnih sporih \(EN\)](#)

■ Zadnja posodobitev: 12/02/2024

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.